משנה · אחרונים · תוספות רבי עקיבא איגר · סדר טהרות

תוספות רבי עקיבא איגר על משנה אהלות

רבי עקיבא איגר

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תוספות רבי עקיבא איגר על משנה אהלות

רבי עקיבא איגר

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תוספות-רבי-עקיבא-איגר-על-משנה-אהלות/
הקובץ נוצר ב־18 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק ב 4
משנה א 4
משנה ב 4
משנה ג 4
משנה ו 4
משנה ז 5
פרק ג 5
משנה א 5
פרק ד 5
משנה א 5
פרק ה 6
משנה ה 6
פרק ז 6
משנה ו 6
פרק ח 6
משנה ה 6
פרק יג 7
משנה ה 7
פרק טו 7
משנה ט 7
פרק טז 7
משנה א 7
משנה ב 7
פרק יח 7
משנה ה 7
משנה ו 8

פרק ב

משנה א

[אות ב] **תי"ט ד"ה המת וכזית. משום דבריש פ"ז דחולין**. והר"ש הקשה דאמאי לא משני הש"ס דמיירי במת שנשרף ושלדו קיימת דטמא כדאיתא בנדה (דף כח.) וזה דוקא במת שלם עיי"ש:

[אות א] **במשנה ומלא תרווד רקב**. והא דלא חשיב ג"כ גולל ודופק דמיטמאים באהל כדאיתא במתני' ד' היינו דחשיב מה דשוה לאחריני דמטמא במגע ובמשא ובאהל ותרווד רקב דחשיב אתיא כרבי יוסי דס"ל דמטמא גם במגע הר"ש. וקשה לי הא אמרי' בחולין (דף קכה) דגם ר"י ס"ל דתרווד רקב אינו מטמא במגע ומה דקאמר במגע היינו אהל וקרי ליה מגע ומה דקאמר ובאהל היינו אהל המשכה. וצ"ע. (*ואפשר דגם הר"ש לא פסיק' בתירוצו. במה שסיים ופריך התם כו' יעו"ש):

[אות ג] **תוי"ט סד"ה מלא תרווד. טומאת משא**. זהו לישנא קייטא היא הא הכא חשיב תרווד רקב דמטמא באהל. אלא במגע דוקא לא מטמא דאין נוגע וחוזר ונוגע. וכן באהל אם האהיל רק על מקצתו אבל האהיל על כולו מטמא:

משנה ב

[אות ד] **הרע"ב ד"ה אינו חבור. וכן לענין מגע**. ובנדה (דף נו א' ברש"י ד"ה טומאת רקב) מלא תרווד ממנו מטמא במגע ובמשא ואהל. וצ"ע. וע' בהרע"ב (מ"ג ד"ה וארץ העמים) ובמס' טהרות (פ"ד מ"ה) ומ"ש שם:

משנה ג

[אות ה] **הרע"ב ד"ה וארץ העמים. שהוא מטמא במגע ובמשא**. ואם מביא כ"ח מחו"ל לארץ עד שלא הוסק מטמא משום ארץ העמים ואינו מטמא משום כ"ח. משהוסק מטמא משום כ"ח ואינו מטמא משום ארץ העמים. תוספתא הובא בר"ש:

משנה ו

[אות ז] **הרע"ב ד"ה ואבר מן החי. חצי אבר נתלש מחי זה**. ק"ל הא י"ל דבזה גם ר"ע מטהר כיון דמעולם לא היה עליה שם אמ"ה דהא אפי' מאדם אחד כה"ג טהור לכ"ע כדתנן בסוף פרקין. אלא דמיירי בניטל אבר שלם מחי זה וכן אבר שלם מחי זה ונחלקו וצירף חצי מזה וחצי מזה דאילו מאדם א' כה"ג טמא לר' יוסי לקמן. בזה י"ל לר"ע דגם משני בני אדם טמא:

[אות ו] **במשנה וחכמים מטהרים**. אבל כזית בשר משני מתים וכזית נצל משני מתים ומלא תרווד רקב מב' מתים שכל א' מהן יש לו רקב מצטרפים. הרמב"ם:

משנה ז

[אות ט] **תי"ט ד"ה ר"ע מטמא. דבמגע לא**. דאין נוגע. ומה"ט נראה דכן ברובע עצמות שנדקדקו ואין בכל אחת כשעורה שלא מטמא במגע. וכן משמע מלשון הרמב"ם שכתב עצם כשעורה שנחלק לב' מטמא במשא. וכן רובע עצמות שנדקדקו ואין בכל א' מהן עצם כשעורה מטמא באהל כאילו לא נדקדקו. נראה דברובע הוסיף טומאת אהל. אבל לא למגע. ומ"ש כאילו לא נדקדקו היינו כמו דבעצם שנחלק לענין משא הוי כלא נחלק. ה"נ ברובע לענין אהל הוי כלא נדקדק. ומ"ש התוספות חדשים בדעת הרמב"ם דברובע אין מטמאין במגע ובמשא רק באהל. לענ"ד אינו דהרמב"ם הוסיף דברו שמטמא גם באהל. ולענין משא ממילא לא גרע מעצם כשעורה שנחלק ולמה יגרע בזה רובע. אבל הר"ש והרא"ש כתבו דחכמים מטמאים בשלשתן. והתי"ט הביא דבריהם. וצל"ע:

[אות ח] **במשנה רבי יוסי מטמא**. במשא ובאהל אבל לא במגע. תוספתא הובא בר"ש:

פרק ג

משנה א

[אות י] **תי"ט ד"ה או מאהיל. וזה דוחק**. לענ"ד אין כאן דוחק דלישנא דמאהיל על כחצי זית הוי דומיא דרישא דפירושא דהך לישנא דהוי טומאה רצוצה. ובלישנא דבר אחר מאהיל עליה ועל חצי זית. בזה מבאר דמיירי באינה רצוצה דאין דבר אחר מאהיל עליה ועל חצי זית אלא באינה רצוצה כמ"ש בתי"ט תחלת הפרק בשם מהר"ם. *) ואין במה שאמר או מאהיל על כחצי זית הוי כאומר או מאהיל מטומאה רצוצה ובמ"ש ודבר אחר מאהיל עליה. ועל כח"ז הוי כאומר וה"ז בטומאה שאינה רצוצה. וברור (*צ"ל וא"כ:

פרק ד

משנה א

[אות יא] **תי"ט ד"ה טומאה בתוכה. כלים שבעוביו טמאים ממנ"פ**. אבל הרא"ש כתב דלרבנן בכה"ג טהורים ולא נקט עומד באויר אלא משום ר"י דבעומד בבית וטומאה בתוכו ל"ש לומר מחצה למחצה דהא מכל צד כלים טמאים (* ונראה שכן דעת הר"ש):

[אות יב] **תוי"ט ד"ה ר' יוסי אומר. ולא אפליגו בעומד בתוך הבית**. ובטומאה בבית. ובפשוטו י"ל דמזה היה נשמע לר' יוסי רק דמחצה הפנימית לא שדינן להבית אבל עדיין

לא נשמע דשדינן למגדל דדלמא במגדל שהוא מטלטל לא שדינן בתריה כלל והחצי הפנימית לא שדינן לא לכאן ולא לכאן לזה נקט הדין בעומד באויר וטומאה בתוכו:
[אות יג] **תי"ט ד"ה טומאה שם. הרמב"ם**. והר"ש כתב הטעם דסוף הטומאה לצאת משום דע"י בוקעת ועולה או יורדת ונכנסת לחלל המגדל ויוצאה דרך פתח' לבית ובלבד שלא יהיה הטומאה נגד עובי הדפנות למעלה או למטה:

פרק ה

משנה ה

[אות יד] **תי"ט ד"ה וכלי חרס. וקשה לי אמאי תנן כ"ח**. לא ידעתי מאי קושיא הא הכא לענין שיחצוץ בפני הטומאה לא משכחת רק בכ"ח דלא מקבל טומאה מגבו:

פרק ז

משנה ו

[אות טו] **שאין דוחין נפש**. והא דלא מקרי הולד רודף דניתן להצילו בנפשו דמשמי' קרדפו אחרי' גמ' סנהדרין (דף ע"ב). והרמב"ם (פ"א מהלכות רוצח הלכה ט') כתב אף זו מצות ל"ת שלא לחוס על נפש רוצח לפיכך התירו החכמים שהעוברת שהיא מקשה לילד מותר לחתוך העובר שבמעיה בין בסם ובין ביד מפני שהוא כרודף אחריה כו'. והוא תמוה לכאורה דהא הכא לאו משום רודף אתינן עליה דהרי ביוצא רובו אין נוגעין בו אלא ע"כ הטעם משום דעובר לא נקרא נפש ועיין שו"ת גאוני בתראי (סימן מ"ה) שהאריך בזה (* דברי הרמב"ם הובא בח"מ (סי' תכ"ה). ואפשר משום דב"נ אסור להרוג העוברים אף שישראל אינו נהרג על זה. צריך לטעם דהוי כרודף אף דמשמיא קרדפו לי'):
[אות טז] **תוי"ט ד"ה שאין דוחים נפש. והן נהרגים עמו**. ולפ"ז יש לדון ה"ה בולד שיצא רובו אם ידוע ששניהם ימותו דמותר להציל האשה וצריך להתיישב בדין זה עכ"ל שו"ת פמ"א (ח"ג סי' ה'):

פרק ח

משנה ה

[אות יז] **הרע"ב ד"ה ירקות שמנו. היינו אוכלים טהורים**. מבואר דס"ל להרע"ב דהנך ירקות אירוס וקיסום וכו' הויין אוכלים ובתשובת גינת וורדים חלק א"ח (כלל ד' סי' ו')

תמה דהא בסוכה (פ"א מ"ד) מבואר דדלעת וקיסום פסולים משום מחובר ואם קצצן כשירה ואם איתא דהוי אוכלים איך כשרים לסכך הא פשיטא דלענין סוכה אין חילוק בין הוכשרו ללא הוכשרו דכל שהן אוכלים פסולים לסכוך:

פרק יג

משנה ה

[אות יח] **תוי"ט ד"ה ופחות מכביצה. כתב פחות מכביצה שאינן מוכשרים**. אין חשובים אצלו ואין דעתו לפנותם. וק' לי דלפ"ז יהא מוכרח ממתני' דהכא דדבר שאינו מבטל אינו ממעט והרי בסוגיא דב"ב (דף י"ט ע"ב) פריך עלה דשמואל כמה פירכות ורצה להוכיח דאף דבר שאינו מבטל ממעט והיאך היה מפרש למשנתינו דהכא דלמה נקט דוקא פחות מכביצה. וצלע"ג:

פרק טו

משנה ט

[אות יט] **והחבית והמשקין טהורים**. ע' תוס' ברכות (די"ט ע"ב ד"ה מדלגין כו') דהטעם דטומאת גולל רק צד חיצון שבו אבל צד פנימי טהור:

פרק טז

משנה א

[אות כ] **ועל עצמו בכ"ש**. עמ"ש בשבת (פ"ה מ"ג):

משנה ב

[אות כא] **שאין אדם זוכרה**. עי' ב"ב (פ"ב מ"ה) בתוי"ט ד"ה לא יסמוך כו':

פרק יח

משנה ה

[אות כב] **הרע"ב ד"ה כיצד. שהוא שדה שנחרש בו קבר**. דאילו בשדה שאבד בה קבר לא מהני תיקון זה כיון דהספק הוא שמטמא באהל. וכ"כ בתשובות פנים מאירות (ח"ב סימן יד):

משנה ו

[אות כג] **תי"ט ד"ה על האדם. כמו שפי'**. שם לא נזכר מזה כלום אלא דאפילו אם יש הרבה סודרים דמ"מ טמא האדם מצד המרדע שיש בהקיפו טפח שמביא את הטומאה. וכיון דלפעמים טמא מדינו טומאת הערב והיינו בחד סודר ואתי למיטעי דמשום אהל הוא. והוצרכו לדון ולתקן דבאמת טמא ז' דיש בזה דין אהל ממילא בכמה סודרים ג"כ טמא מטעם אהלים. וכמו דמה"ט גם כן היכא דבמרדע פשוטי כ"ע דלאו בר קיבולי טומאה הוא ע"ש היטב. אבל מזה דבגד שני הוא טמא מדבריהם לא נזכר שם כלום. ובוודאי ט"ס הוא בתוס' וצ"ל כמ"ש הר"י בפ' ג' מינין וכוונתם למה שכתב שם (ד' מ"ב ד"ה בחבור אדם) ע"ש. וברור. ועיין במהרש"א: